

Këyítfii Pool bín Bu-teeraa Koloosda Wo'eencii lëgis Këyítfiida

Këyítfii fii fëri Pool bín kerceencaa ga Koloosda. Ya mosoo kika' daama, wayee ya wo'uunun an buwaa daamada abuunun bi yëgisin ga ngëmaagaba ga Yéesuda. Epafaraas yaa taabi na Poolda yëri yéegaloh Hewhewii winéwí' wii daama.

Ga tíkiistaa tik gada, laakka fibo' baa ka' Koloos, ba baa jégíroh daama inaa taabohhii na inaa Epafaraas jégíreeba ga loo Hewhewii winéwí'wii. Buwaama jégíreeba an ba waa' Kooh músalbanaa, ba jomin kijaamuk malaakacii, ba jaamuki enaamacii cidóoyí'-waa'cii wëni buwii doolida. Ba nakeeba ban kigúruk ee ba wo'eeba an laakin incaa tabin kiñam.

Epafaraas ka'ta ga Pool ga Room lak yaama yaa ga kasu, ya wo''arika. Daa Pool kelohee inaa, ya dallaba kibín këyít ki'ínohluko-hba an kigëm ga Yéesu Kiristaa kërí en inaa onanba kimúda.

Këyítfii Pool bín kerceencaa ga teeraa Koloosda tiidoh anee:

- 1 - Këñdoh (1: 1-2)
- 2 - Pool kíimi'ta kerceencaa ga teeraa Koloosda (1: 3-14)
- 3 - Bii Kiristaanii enda na inçii ya tumda (1: 15-2: 19)

4 - Kipes ga ki'en wíinoo na Kiristaanii (2: 20-4: 6)

5 - Tanj koh (4: 7-18)

Kēñdoh

¹ Mi Pool, mi apotaa' Yéesu Kiristaa ee Kooh yëri waa'ka. Mi na Tímotée mbokiigaruu ga ngëmiida, dí ñëri bínndúu këyítfi fii. ² Dí ñii këñítúu, dú ñuwii en ñuu Kooh ga teerii Koloos, ee dú en mbok-kerceen ñiwóorí' ga ñii dú enin wíinoo na Kiristaada. Mi yii kíim Kooh, Paamudiigaruu barkeellúu, ya onndúu jam.

Pool kíimi' kerceencaa ga teeraa Koloos

³ Dí ñëk ga kigërëm Kooh, Paamudii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu, saycaa dí kíimi'túu Kooh tooh. ⁴ En ki'ënaa, dí kelohin ngëmii dú laak ga Yéesu Kiristaada. Dí kelohin ñan ñii dú hín kiwaa' ñéëb ñuwii enu ñuu Koohda. ⁵ Fodaama, ññii dú yaakaa' kilaas ee Kooh faani'túu ga asamaanda yëri tah ka. Ee yaakaariima, Wo'eenii wukayohwii en Hewhewii winéwí'wii dú keloheeda, wëri ínohlukohhúuwa. ⁶ Hewhewii winéwí'wii wima le'in bi garúu ee fodaama wa wii wëñ kitas ga ëldúna tooh. Wa wii laaki' Kooh jeriñ ga ñuwii ga ñii wa en na kisíw rekda ee wa man da garúu ñan, aboh ga besaa dú ñëb kikeloh Hewhewiima wo' ga kijofkii Koohda ee dú ínohhaka kayoh-kayohda. ⁷ Epafaraas, yii dí keeñukin ee bok naríi ga lëgëyiida, jëgí'túu ññaama. Ya sùrga Yéesu Kiristaa yiwóorí', ya eni'túu duma ee ya yum tum lëgëyumgari

dumaɗa. ⁸ Ya wo'inndii ban kiwaarohkii Helii yisela'iyii tum garuuda.

⁹ Keri tah, di ban inna di kelohee looru bi wati, di dek ga kiimi'tuu Kooh. Di kiimiri, ya kooroh ga Helii yisela'iyii, ya lifi'tuu na beeb kiinaa na ki'inohkaa meyoh garida. En danaa du min ki'inoh bi jof inii ya waa'ɗa. ¹⁰ En danaa, du min kipes ga inna neb Ha'mudii, du tumi inna ya waa' ga inna en tooh. Du tumi tumeen wijofi' waa en tooh ee du weni kibaat ki'inoh Kooh. ¹¹ Di bii kiim Kooh ya onnduu dooliigari taam na ndamɗa, wa yegisi'tuu, doonaa ga coonufaa minnduu kitikuk tooh, du baat kiguu'guuluk na kimuun, taam na keeñ wisosi'. ¹² Gereemat Kooh, Paamudii, ya yii ya onnduu kimin kilaak bak ga incii cijofi'cii ya faani' buwii en buuci, ga nguuraagari taam na lee'laatɗa. ¹³ Ya te'innduu ga doolii nuusii, ya ekkaruu ga nguurii Kowukiigarii ya keeñukɗa. ¹⁴ Kowukiima keri laassuu, baakaa'ciigaruu bayalussaruu.

Bii Kiristaanii enda na inii ya tumɗa

¹⁵ Kiristaanii yeri nataal Kooh yii hotukoo na hasɗa. Yeri en saawii ee ya hanoh dook ga tooh incii sakɗa. ¹⁶ En ki'ena, beeb incii Kooh sakɗa kooroh gari. Ennda incii ga asamaanda na cii ga kakayfiida, cii hotukin na cii hotukooda, cii en kinguuruk ee ca kaañukooda, cii kuliyuk ga tooh ee ca toon doolida. Kooh sakin tooh kooroh gari, ee tiki tooh ga yahci. ¹⁷ Balaa dara sakunaa lak ya enin, ee yeri tuuki' inna enin tooh. ¹⁸ Ya yeri

en hafii faanfii; ee jaangii en faanfima. Ya yëri en dalaarii, yii ðeß kimílís ga buwaa kaaninda doonaa ya hanoh ðook ga tooh. ¹⁹ En ki'ena, neß Kooh hen ya líiffa muut ga Kowukiigari. ²⁰ Ee kooroh gaka, ya júwohðin bu-ëldúna béebba na hafci: ennda ga kakayfii ennda ga asamaan. Ya haydohi'ta béeb jam kooroh ga ñífaa Kowukaagari aamuk ga kuraanaada.

²¹ Dú ßan, kudewaa, d'ú enee sagac ga Kooh. Dú enee buwaa sagoh na Kooh ndaga halaat-caagarúu na tumeencaagarúu cibóni'caa d'ú enukoheeda. ²² Diimada, Kooh júwohðinndúu na hafci, kooroh ga kikaankaa Kowukiigari, kii hay, bayya faan bo'-súususda. En ðanaa, Kooh onndúu ki'en ßibo' ßisela'í' ga fikíci, ßaa laakoo sík ee ken laakoo ínaa ya wo'an gaba yibóni'. ²³ Kon nak, d'ú jom kidëk kigëm ga Yéesu, d'ú am bi yégís ee d'ú sofoo fenoo ga. Dara hanat kinís ga hellúu yaakaarii meyoh ga Hewhewii winéwí'wii d'ú kelohda. Hewhewii winéwí'wii wiima yéegalohu ga ßaa en béeb ga ëldúna, ee mi Pool, mi en s'úrga kiyéegalohwa.

Lëgyii Pool sasu kitum ga jaangiida

²⁴ Diimada, keeñnjoo soosin ga coonucii mi day ee laakðinndúu jeriñda. Coonuciima mi day ga faanndooda, mi baatca ga caa Yéesu dayeeda, ee mi tumka ndaga jaangii en faanfiigarida. ²⁵ Mi enin s'úrga ga jaangiima kitum sasih Kooh nakkooda: ennda kiyéegallúu Wo'eeniigari bi mat s'ek. ²⁶ Wo'eeniima wëri en kúmpafii ðaakkee ga béeb ga jamaanucii tooh paafda. Wayee diimada, Kooh teewinwa

buwii en buucida. ²⁷ Ya waareeba ki'ínohlukoh ndamiigari leehoo enee ga kúmpafiima ya faani' béeb buwii enussii yaawúu'da. Kúmpafaama fëri fii: Kiristaanii yii garúu ee iñaama oninndúu kilaak yaakaa' kilaas ga ndamii Kooh. ²⁸ Kiristaaniima, yëri dí jangati baa en béeb, yëri dí yéegali baa en béeb, yëri dí jëgíri baa en béeb taam na kiñaañkii meyoh ga Koohda. En danaa, baa tuuk ga fikíi Kooh béeb en bo' yimëti' ndaga daa ya enin wínoo na Kiristaada. ²⁹ Iñaama nak yëri tahhoo kison ga kilebiroh. Ee mi lebirohoh doolii Kiristaa onndooda. Wa wii lëgëy yiyaak ga duuycoo.

2

Ngëmii bu-Koloos enin Pool halaat

¹ En ki'ena, dú buu teerii Koloos, mi waarin dú ínoh lebirii wiméeski'wii mi enndúu na kilebirohi'da. Mi yii lebirohi' ban dú buu teerii Lawodísée na ban buwum bínoo moşooroo kitík hasda. ² Mi lebiroh doonaa Kooh dëli' hel-lúu, dú waaroh, dú en wínoo, dú laak kiñaañ kimëti'kaa meyoh gari. En danaa dú ínoh kúmpafiigari en Kiristaaniida. ³ Kiristaaniima yëri en dii béeb alalcii en Kiñaañkiima na ki'ínohkiima daakohuda. ⁴ Mi wo''úu iñuma, doonaa ken dúkoorúu na wo'een cinéwí'. ⁵ Ee luu enee an faanfii gaa narúu, heliigoo wii narúu. Keeñnjoo soosin ga dii mi hot an taabohumgarúu koorin waas ee dú yëgísín ga ngëmii dú laak ga Kiristaada.

Kipes ga ki'en wínoo na Kiristaanii

⁶ Kon, waa d'ú tookin an Yéesu Kiristaa y'eri en Ha'mudiigarúu, pesat d'ú en wínoo nari. ⁷ Níilciigarúu ga ngëmiida cii y'ipussa gari, kipeskiigarúu kii tawahussa gari, ngëmiigarúu wëñ kiyëgís taaboh na iñaa d'ú jëgí'seeda. Kon wëñat kigërëm Kooh dijófi'. ⁸ Watukat bo' fi'túu ga kiheel hamham, kaa en wo'een d'úkoh, kaa enndii tús. Hamhamaama kolkoh ga baah bo'-súusúus na ga iñcii ga ëldúna laakin dooli ee ca hotukooda. Wa meyohhii ga Kiristaanii. ⁹ En ki'ena, Kooh yii dëkka ga faanfigari, ya gomin gari. ¹⁰ Ee d'ú ban, dii d'ú enin wínoo narida, ya gomin garúu, ya yii ya hanoh dook béeb iñcii en na kinguuruk, na béeb iñcii laakin dooli ee hotukooda.

¹¹ D'ú enin buwaa gúrukin ndaga dii d'ú enin wínoo na Kiristaada. Enndii nak gúrukaa kooroh ga yah bo'-súusúus, wayee en gúrukaa meyoh ga Kiristaanii, ee wa nísín kibo'ki-igaruu ëewdohhuu ga kitum baakaa'da. ¹² D'ú acuunun nari, ga wii d'ú bëtísi'uda, ee ga ki'enndúu wínoo nari, d'ú mílísín nari ban. Iñaama laakin ndaga d'ú gëmin ga doolii Kooh mílísí'ti ga buwaa kaaninda. ¹³ Kudewaa d'ú enee buwaa kaanin ga fíkii Kooh ndaga lak ya níssii kibo'kiigaruúu ëewdohirúu ga kitooñda. Diimada Kooh oninndúu kipesis na Kiristaanii.

Ya bayalinnduu tooñcii d'ú tooñjida béebca.

¹⁴ Këyítfaa atti'eeruu ndaga d'ú taabukéeríi iñaa fa nakoh kitumda, Kooh níli'dinfa. Man na ya daaydohinfa ga kuraanaa Kiristaanii.

¹⁵ Fodaama, Kooh nísín doolii iñcii en ga díkaanti dook na kakay en na kinguuruk ee

ca kaañukooda. Ya wiiñnjaca ga fíkií béeb buwii ga wii ya banca na ceenda, ya weti'taca kiteewoh an ya búukinca ga dook kuraanaa Kiristaanii.

¹⁶ Kéri tah, kaa tookat ken ña'túu ga loo ñamah, wala anah, ga loo hew, ga loo baahcii tumsi ga ñiin wi'as, wala ga loo bes Sabat.

¹⁷ Incaama toohca nataalee hen rek inii enee na kihayda, wayee kayohfii fii ga Kiristaanii.

¹⁸ Buwii wo' an faan jomin kisodalu, ee ban an malaakacii jomin kijaamukuda, kaa onatba hal ga haffuu ba hoonohhuu kilaak ndam. Ba ndamuki incii ba hoti ee an Kooh yeri teebbacada. Ba kuliyuki halaat bo'-súusus, ee ca ekba ga kibewi' haffa. ¹⁹ Ba ammbii ga Kiristaanii en hafii kuliyuk ga faanfida. Ee moona dey, Kiristaanii yeri toputu'i faanfii beebfa, ya onnda ce'e'cii ga faanfii beebca, ki'aboh na tepiscii na tisiitii, bi fa fii yak fodii dii Kooh waa'da.

²⁰ Waa du kaandohin na Kiristaanii bi du begisukin ga incii ga elduna laakin dooli ee ca hotukooda, inii tah ya du lis kitaabuk inii ca nakohda, en fan eldunaaniima bay kipessuu? Du ebilohi an: ²¹ «Kaa bewat inii yii!», «Kaa yoohat wii!», «Kaa le'at ga wunee!» ²² Inciima, ee bo' jeriñukohcanaa ca seeyda, ca enndii tus. Buwii don ebilohica kitum, ba jegirohica. ²³ Kayoh, incaama nakohu kitumda jekin ga kiyodiroh badukeen wijofi', ndaga ca ebiloh ki'apuk ga kitaabuk baahcii, kiyoski' haffu na kisodal faanfu. Ee moona, ca laakoo haf ndaga hoonohoo buwii

kitumi iñcii cibóní'cii ba enukohida.

3

¹ Waa d'ú bokin kimíílsdu na Kiristaanii, kon heelat kilaak iñcaa en ga d'ookda, ga daa Kiristaanii enoh, yugoh yah-ñaabaa Koohda. ² Líkat hellúu ga iñcaa en ga d'ookda, hanat ki'en ga cii en ga ëldúnada. ³ En ki'ena, d'ú kaanin ee kipeskiigarúu taabin kidaaku na Kiristaanii ga Kooh. ⁴ Kiristaanii yëri en kipeskiigarúu ee bëriinaa ya feeñukanda, d'ú hay kibok nari kitaam ga ndamaagari.

Kipeskaa kudewaa na kipeskii ki'askii

⁵ Kon apat iñcii en garúu ee ca enaama ëldúnada, ennda: kifaanuk na baa en béeb, kitum iñcaa moroo, kibeeduc ga yen, neblaat-kumuun cibóní' na kiwaa' kigooñ tooh ga haffu ndaga iñaama man na kijaamuk alal fodii baa jaamuk Kooh. ⁶ Iñcaama cëri tah aylukaa Kooh keeni ga d'ook buwaa saŋgi kikelohi'da. ⁷ D'ú ban, d'ú madee da kudewaa ga wii d'ú taabuk iñcaama ga kipessúuda. ⁸ Diimada nak, foñat béeb iñcii cii: ki'ayluk, kitamoh keñ, kisoot, kibas na kimeydoh wo'een cibóní' ga kúuwrúu. ⁹ Íisat kiwo' saboh ga díkaantirúu, ndaga baa d'ú enee kudewaada, ya na tumeencaagari, d'ú súmi'inndi fodii kúltí, ¹⁰ ee bii yi'asyii, d'ú ekukinndi fodii kúltí fi'as. Biima dëkat rek ki'en yi'as, ka' bi ya ínoh fodii dii Kooh yii sakki ínohda, ee ya man nari ban. ¹¹ Ga iñaama, laakissii solu an yii yaawúu', yii enndii yaawúu', yii gúrukin, yii gúrukkii, yii meyoh

ín, yii yúdukkii, yii ñaam, yii enndii ñaam. Kiristaa doŋ laak solu: ya en tóoh ee ya en ga baa en béeb.

¹² Waa Kooh tanukinndúu, dú en buuci ee ya keeñukinndúu, laakat yërmaandi ga bimooroombúu, jofat ga baa en béeb, yóoskírat haffúu, dú yewin jam ee dú múuñdoh. ¹³ Yaa en béeb tookat mooroomci, dú bayalohi binaa laak baa yen mesikki ga mooroomcinaa. Fodii dii ban Ha'mudii bayallúuɗa, dú ban bayalohat ɗa ga díkaantirúu. ¹⁴ Ee ga ɗook iñcaama tóohca, waarohat ndaga kiwaaroh kèrí onanndúu ki'en wíinoo seŋis. ¹⁵ Jamií Kiristaanii níirat keeñciigarúu. En ki'ena, jamiima wèrí Kooh bayohúu ga hafci dú béebpúu dú en fodii cée'caa bok ga faan fiinoo. Kon ɗekat Kooh kigèrèm.

¹⁶ Wo'eenii Kiristaanii, ga dii wa hín kihoomɗa tóoh, wa ɗekat ga ɗuuycúu. Jègírohat, dú daasohi ga ɗuuycúu taam na kiñaañkaa Kooh onndúuɗa. Yeekat Kooh na béeb keeñciirúu, dú gèrèmbi kooroh ga yeek-bak, yeek-ndam, na béeb yeekcaa Helii Kooh onndúu kiyeek. ¹⁷ Ee iñaa dú mín kitum tóoh, ennda ga wo'een, ennda ga tumeen, enat ga teekii Yéesu Kiristaa, Ha'mudii, dú gèrèmi Kooh Paamudii, kooroh gari.

Kitaabohkii jom kilaak ga ɗuuy jawoot kerceenda

¹⁸ Dú beticii, kelohɗat biyaallúu fodii betifaa en yuu Ha'mudii jom kitum. ¹⁹ Dú yaalcii, waarat beticiigarúu ee kaa sootat gaba.

²⁰ Dú oomaacii nak, kelohdat bipaammbúu na bi'eewwúu ga iña en tóoh. Iñaama yëri Ha'mudii sek garúu. ²¹ Dú paamuncii nak, kaa tamohdat keeñcii towutiigarúu, enndiikanaa, ba yah garúu kimey.

²² Dú ñaamcii nak, kelohdat ha'munciigarúu ga ëldúnada ga iña en tóoh. Hanat ki'en rek ga daa ba malaki garúuda tah dú tumi lëgëyiigarúu kiheel ndam bo'-súusúus, wayee kelohdatba, taam na keeñ wisetí' ndaga dii dú erin Ha'mudii céé'da. ²³ Lëgëyaa dú mín kitum tóoh, ekat keeñjúu ga béeb fodii lëgëyaa dú tumi' Ha'mudii. Hanat ki'en fodii dú tumi' bo'-súusúus rek. ²⁴ Tumat iñaama ndaga dú ínohin an dú hay kilam ga iñcii cinéwí'cii Ha'mudii faani' buwiigarída. Ha'mudii yukay-ohyii dú súruga'ukda, Kiristaanii yëri. ²⁵ Béeb baa tum iña joffiinaa nak, Ha'mudii íkanndi yibóní' yaa ya tumda. Ee ya yahhii kifa'doh ken.

4

¹ Dú ha'-ñaamcii, taabat na ñaamciirúu ga iña júwin ee koorin waas. Kaa alat an dú ban, dú laakin Ha'mun ga asamaan.

Iñcii Pool méeñjoh ki'ebil bu-koloos ki-tumda.

² Dëkat ga kikiim Kooh, dú ek hellúu ga kitaam nari na kigërëmmbi. ³ Kíimɗattíi Kooh ban, doonaa ya lëgísi'tíi hal dí yéegalohi Wo'eeniigari, dí jangati kúmpafii ga Kiristaani-ida. Kúmpafima fëri tahhoo kilagu ga kasu.

⁴ Kíimat Kooh doonaa mi mín kijangat kúmpafi-ima bi lee' lañ fodii dii mi jomka kitumda.

⁵ Buwii enussii kerceenda, taabat naba na hel. Ee binaa dú laak hal gabanaa, kaa ísat wa paaf. ⁶ Wo'eencaagarúu naba enat wo'een cinéwí', caa laak haf. Baa wo' narúu béeb mínatti kitaas daa jomda.

Taḡkoh

⁷ Tísík, hayyúu kibéestí' béeb iñaa aaw garoo. Ya mbok-kerceen, yaa mi keeñukin ee ya súrğa Ha'mudii yijúwí'. Ya taam naroo ga lëgëyii Ha'mudii. ⁸ Mi wosinndi garúu doonaa ya ga kihafci, ya wo''úu inii dí enukoh diida ee ya dëlí' hellúu. ⁹ Ya yah kitaam na Onesím, mbok-kerceen yiwóori', yaa mi keeñukin ee dëk kúllúu. Ba hayyúu kibéestí' tooh inii laak diida.

¹⁰ Arístarka yii en naroo ga kasiida, yii kēñí'túu ga, ya na Marka yii bokoh na Barnabaasda. Marka nak, binaa ya hay garúuna, tēebílukatti, dú toputu'i dijófi' fodaa mi wo'eerúukada. ¹¹ Yéesu yii baysi Yustusda, yii kēñí'túu ga ban. Ga yaawúu'cii enu kerceenda, buwum baahaybum buma rek taam naroo ga lëgëyii Nguurii Kooh ee ba daasinndoo. ¹² Epafaraas ee dëk kúllúuda yii kēñí'túu ga. Ya súrğa Yéesu Kiristaa ee ya yii kaantukoh ga kikiimi'túu Kooh, doonaa dú en kerceen biyégísí' ga ngēmii, baa tuukuunun ga kitum tooh iñaa Kooh waa'. ¹³ Mi yii seedi' gari an ya tookin kison lool ndaga dú, dú na buu teeraa Lawodísée na baa teeraa Yeropolis.

¹⁴ Fiiliruu Lúkkaa, payohii, yii kēñí'túu ga, ya na Demaas.

¹⁵ Kēñí'dattíi béeβ mbok-kerceencum ga teerum Lawodíséeda, d'ú kēñiri'tíi Nímfas, ya na béeβ buwaa gēmin ga Yéesu, hídírukohsi ga kaancida. ¹⁶ Binaa d'ú jaŋ Kēyít'fii mi bínndúu fiinaa, tumat tóoh bi bu-Laodiíseeβaa gēminda jaŋfa βan, ee d'ú jaŋ faa d'ú laasan meyoh gabada βan. ¹⁷ Wo'at Arkíp ya tuuk ga lēgēyum Ha'mudii e'tida, en danaa, ya mínwa kitum bi mat.

¹⁸ Mi Pool, mi yērí bín bíncii cii na yahhoo kikēñí'túu. Kaa alat an mi yii lagussa ga kasu. Mi yii kíim Kooh barkeellúu.

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Sep 2022 from source
files dated 2 Jun 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870